LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2406-1085
Број 54 / март 2017.

Судска контрола рада јавних бележника

ИЗДВАЈАМО:

Значај и улога проценитеља као нове професије уведене Законом о проценитељима вредности непокретности

Управни уговор као нови правни институт у управном праву

Прекршајна одговорност за наручиоце и понуђаче у јавним набавкама

Осврт на измене Закона о тржишту капитала

Редовни правни лекови у кривичном поступку

25

ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИНГ-ПРО

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година V, број 54, МАРТ 2017.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Драгана Марчетић
Дејан Обренић
Дејан Гавриловић
Весна Филиповић
Драгана Станковић Николић
Јасмина Миленковић
Никола Пантелић
Ружа Урошевић
Снежана Марјановић
Снежана Ћусић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.] . - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Као и увек када се донесу или почиње примена важних прописа, тим променама посвећујемо посебну пажњу у часопису. Овог пута то је потпуно нов Закон о проценитељима непокретности који у правни систем уводи нову професију, као и измене Закона о тржишту капитала. Осим тога, у сусрет почетку примене Закона о општем управном поступку, бавимо се новим институтом – управним уговором. Издвајамо и текст о судској контроли рада јавних бележника са великим бројем примера из праксе.

Од осталих тема у мартовском броју издвајамо текст из области јавних набавки о прекршајној одговорности за наручиоце и понуђаче у јавним набавкама, а у тексту из области радних односа бавимо се новим прописима из области безбедности и здравља на раду.

Наше текстове потражите и на сајту часописа:
www.legeartis.rs • www.propisiupraksi.rs

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

...пасоша, дипломатског пасоша и ...ик о измени Правилника о обрасцу ..., бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ...ца, објављен у „Сл. гласнику ... године – **примењује се од 13. маја 2016. године**

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори”, бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни ...

КАЛЕНДАРИ...

● ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
● ДОГАЂАЈА

СУДСКА ПРАКСА И СЛУЖБЕНА МИШЉЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата ... број можете ... карактеристичне пратити у нашем часопису доно... приликом односе на случајеве из судске праксе, а к... недостојност за наслеђивање.

...остојност за наслеђ... ...ик РС”, бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

...лан 4.

Не може наследити на основу закона ...штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио... ...о покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев... ...о оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у ...чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставочев... ...е воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из... ...оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на страници која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко ...оца је примао ...ње мајке, а пок. А. М. издржавање није ...требно. Не може се говорити ни о ускр... ...помоћи оставиоцу, јер то не произилази ...изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у ... набавки

...едње измене и допуне ... набавки ... 15. године донеле су собом ... о јавним набавкама из августа ... негативним референцама о ко... ...мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам ...ференце има двоструки појавни ... У случају кад одређује додатне у... ...ње у поступку јавне набавке ... ...ти од... ...пословног капацитета ... ...а у реализац... ...та набавке, односно је у претходном ... испоручивао добра, извршавао услуге или ... дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**, које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке” за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи” код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве...

...авним набавкама из 2008. године. Сходно ...да важећим прописима, наручиоци су имали ...ућност да одбију понуду уколико поседују ...каз који потврђује да понуђач није испуњавао ...које обавезе по раније закљученим уговорима ...авним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС”, бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу” понуђача – списак негативних референци.

...едње измене и допуне Закона о јавним ...ама из августа 2015. године („Сл. гласник ...15) донеле су собом **неколико измена ...ч о негативним референцама**:
● не... ...ференца као могућност, не и обавеза з... ...е;
● неве... ...угих, таксативно законом ненаведе... ...негативне референце за одређеност ...ој документацији;
● прецизир... ...одног периода који је обухваћен нега... ...ференцом;
● укидање списка ...их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

ОД РАЧУНОВОДСТВО, РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈА

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити свођење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напо... ...тих производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене ...а (682 комада × 1.832,... динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од ...000,00 динара по комаду изра... ...ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто			Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
1	2	3		5	6
			...спортски дресови	200.000,00	
			...залиха материјала		200.000,00
1.	910		Сировине и мате...		
			...ријала – спортски дресови		
		9000	Рачун за преузи... спортски дресови	500.000,00	
			...спортски дресови	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з...					
1а	9500		Материјали за... ...е залиха недовршене		500.000,00
	9600		Готови про... ...мање залиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за ...		
			...недовршене производње и готових производа 1. 1. 2016. године на ...а тих залиха из финансијског књиговодства		
			...ровине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
...а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
За	9500		Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
...улазне материјала у производњу у току године					

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

У овом броју...

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

4 Значај и улога проценитеља као нове професије уведене Законом о проценитељима вредности непокретности

8 Управни уговор као нови правни институт у управном праву

ГРАЂАНСКО ПРАВО

10 Судска контрола рада јавних бележника – део први

22 Поступак обезбеђења

30 Накнада нематеријалне штете – најновија судска пракса кроз примену нових закона – други део

ПРИВРЕДНО ПРАВО

44 Осврт на измене Закона о тржишту капитала

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

50 Прекршајна одговорност за наручиоце и понуђаче у јавним набавкама

56 Проблеми јавних набавки у здравству

РАДНИ ОДНОСИ

62 Нови прописи из области безбедности и здравља на раду

67 **Прописи у пракси**: Заснивање радног односа

70 **Прописи у пракси**: Правно схватање о методологији обрачуна новчане накнаде за случај незапослености

КРИВИЧНО ПРАВО

72 Редовни правни лекови у кривичном поступку – део први

РУБРИКЕ

79 Календар важења правних аката

80 Портал читалаца

84 Преглед прописа донетих између два броја

Значај и улога проценитеља као нове професије уведене Законом о проценитељима вредности непокретности

Србија је пред сам крај 2016. године добила Закон о проценитељима вредности непокретности („Сл. гласник РС”, бр. 108/2016) који је и раније најављиван, али је тек тада добио потврду у Скупштини Србије, чиме је и званично ступио на снагу

Дејан Гавриловић
председник Удружења банкарских клијената „Ефектива”
unakrsni.pogled@legeartis.rs

Са становишта предлагача овог закона, његово доношење је и те како имало смисла, док из угла одређеног броја постојећих судских вештака који су до сада радили процене непокретности, овај закон није смео бити усвојен, бар не у оваквом облику. Сврха доношења овог закона је да се повериоци обезбеде на бољи начин, те се Закону свакако радују и банке због којих је углавном и донет.

Закон је свакако прошао јавну расправу, а предлагачу Закона су у назначеном року примедбе и сугестије доставили: Светска банка, Међународни монетарни фонд, Народна банка Србије, Републички геодетски завод, Инжењерска комора Србије и још неколико стручних лица из ове области, те је Закон на крају уобличен и усвојен. Списак предлагача свакако потврђује тезу да је банкарски сектор био највише заинтересован за увођење реда у ову област.

До недавно су посао процене вредности некретнине који је рађен највише из разлога обезбеђивања кредита код пословних банака, радили овлашћени судски вештаци грађевинске струке, чији је задатак био да испитају вредност некретнине и да уз детаљан приказ доставе своје мишљење повериоцу, тј. банци. На бази те процене банка је даље одобравала или није одобравала углавном стамбени кредит свом будућем кориснику, али и пословне кредите фирмама са залогом на непокретности.

Било је ту доста пропуста који су послужили највише као аргумент предлагачу Закона да уведе ред и у ову област и заправо направи нову професију која ће бити одвојена од осталих судских вештака (из других области, финансијске, економске итд.). Тако смо добили проценитеље чији ће посао искључиво бити процена вредности непокретне имовине која је предмет залога, у сврху предвиђену Законом.

Осим наведених разлога који изискују унапређење ове области, треба имати у виду да је један од услова за приступање Европској унији и примена Директиве о хипотекарним кредитима, према којој је свака држава чланица дужна да изради поуздане националне стандарде процене, засноване на међународно признатим стандардима процене (ИВСЦ, ЕГВ, РИЦС), као и да обезбеди да проценитељи некретнина буду стручни и одговарајуће образовани. Циљеви су и унапређење националних стандарда и најбоље процењивачке праксе у Србији, хармонизација националних стандарда са међународном регулативом, као и сарадња са међународним професионалним организацијама из области процене.

И постојећи судски вештаци сматрају да ће не неки начин бити дискриминисани, али и да је њихово звање и искуство неправедно деградирано. У Србији има нешто мање од 7.000 судских вештака, од којих су 75% доктори наука. Поставља се питање пред каквом ће то комисијом један доктор наука полагати испит и ког нивоа оцењивања ће тај испит бити.

Такође, уведене су обавезе обуке и усавршавања због чега се опет уводе и нове позиције лица која ће пружати услуге тог типа. Дакле, пре него што поднесе захтев за лиценцу, кандидат мора да прође стручну обуку и након тога положи испит. Затим је у обавези да континуирано ради на свом усавршавању, што свакако подразумева праћење нових трендова, најпре из области грађевинарства, затим економских кретања итд. Овим делом Закона предлагач као да је ставио до знања постојећим носиоцима овог посла, овлашћеним судским вештацима, да није задовољан степеном њиховог знања нити потребног нивоа континуираног усавршавања, односно постојеће свести вештака о потреби стицања нових знања, те је такву обавезу наметнуо законским актом. С друге стране, судски вештаци приговарају да ће у посао сада моћи да им се мешају сва заинтересована лица са факултетском дипломом, било које професије, што сматрају деградацијом професије на неки начин, бар у некој почетној фази примене Закона.

Све ове активности изискују и додатне трошкове које судски вештаци до доношења овог закона нису имали. Тако се предвиђа да ће само за обуку и стицање лиценце кандидат морати да издвоји од 1.000 до 1.500 евра. То су још и додатни трошкови континуираног усавршавања, као и обавезног чланства у акредитованом удружењу у ком ће сваки проценитељ морати да плаћа чланарину чију ће висину одредити ресорни министар. У складу са тим је реално да дође и до повећања цене услуге проценитеља, што ће свакако у највећем броју случајева бити превaљено на терет дужника. Тако може доћи до ситуације да исти посао који ће овлашћени проценитељ из овог закона и судски вештак обавити, новчано буде различито вреднован управо зато што проценитељ у свом раду и усавршавању има веће трошкове.

Генерално, остаје утисак да је суштинска идеја доношења овог закона добра и исправна, али можда и добрим делом закаснела. Банкарски сектор је одавно доживео свој зенит у погледу пласирања стамбених и других кредита обезбеђених хипотеком. Експанзија ових кредита је била у периоду од 2006. до 2008. године, када су највећи посао управо обавили постојећи судски вештаци за ту област. Из тог разлога се намеће процена да ће управо ставка 1. у члану 3. овог закона можда и имати слабију примену у односу на ставке 2. и 3. код којих је делом и због лоших процена непокретности у претходном периоду, као и због лошије економске ситуације у земљи, дошло до повећања ненаплативих кредита и броја активираних хипотека, као и покренутих стечаја фирми које су подизале пословне кредите са залогом непокретности.

Управни уговор као нови правни институт у управном праву

Управни уговор је двострано обавезан писани акт који, кад је то посебним законом одређено, закључују орган и странка и којим се ствара, мења или укида правни однос у управној ствари

Ружа Урошевић
судија Управног суда

unakrsni.pogled@legeartis.rs

Први пут је доношењем Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/2016 – у даљем тексту: ЗУП) у наш правни систем уведена дефиниција управног уговора и први пут су општим законом уређена основна питања везана за све управне уговоре (закључивање, уговорне стране, измене због промењених околности, раскид и правна средства – приговор и жалба). Детаљно регулисање појединих типова управних уговора је препуштено посебним прописима.

Из цитиране законске дефиниције управног уговора као новог правног института у нашем правном систему, произлази да управне уговоре треба разликовати од грађанских уговора будући да се управним уговорима ствара, мења или укида правни однос у сфери јавног права, док се грађанским уговорима чини то исто, али у сфери приватног права. Поред тога, ваља нагласити да је нужно разликовати и уговоре управе од управних уговора. Уговори управе су сви уговори код којих се на једној страни појављује јавноправни субјект, и то како уговори приватног права, тако и управни уговори. Управни уговори су само једна врста уговора управе и као такви, они су предмет управног права, па спорови који из њих произлазе спадају у јурисдикцију Управног суда. Управно-правни карактер ове врсте уговора се посебно огледа у чињеници да се њиме ствара, мења и укида правни однос у управној ствари. Дакле, управна ствар је битно обележје ове управног уговора, што ову врсту уговора приближава управном акту, али га правна техника битно разликује од управног акта.

Будући да управни уговори одступају од општег режима решавања у управним стварима, као и од класичног уговорног права, ЗУП-ом је предвиђено да ће се одредбе ЗУП-а сходно примењивати на управне уговоре, а одредбе Закона о облигационим односима супсидијарно. То значи да ће се одредбе ЗУП-а примењивати само у случају када то одговара правној природи аката који се доносе од страна органа по правилима управног поступка (облик и саставни делови решења, поступак по приговорима или жалбама и сл.), док ће се на питања која се тичу самог уговора, а која нису регулисана ЗУП-ом, примењивати одредбе Закона о облигационим односима.

Управни уговори су двострано обавезни акти који се закључују између јавноправног субјекта, с једне, и приватноправног субјекта, с друге стране. Кауза тих уговора је остварење неког јавног интереса, стварање одређене јавне користи за грађане и правна лица. У томе се и огледа специфичност ових уговора у односу на уговоре грађанског права, јер се овлашћења јавноправног субјекта ради остваривања јавног интереса појачавају у односу на другу страну уговорницу, дајући јавноправном субјекту и овлашћење да под одређеним условима раскине управни уговор, док друга страна уговорница то право нема. Друга специфичност ове врсте уговора

Судска контрола рада јавних бележника (део први)

У тексту који је због обимности материје подељен у два дела и чији ће други део бити објављен у следећем броју овог часописа, аутор кроз много примера из праксе пише о случајевима са којима су се сусретали јавни бележници у раду, али и о одлукама судова приликом судске контроле рада јавних бележника

Снежана Марјановић
судија Првог основног суда у Београду, заменик руководиоца парничног одељења и одељења судске праксе
sudski.postupci@legeartis.rs

На заједничкој конференцији Врховног касационог суда и Јавнобележничке коморе Србије, одржаној у новембру 2016. године, наведено је да је планирано предузимање великог броја активности које су предвиђене Акционим планом за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године и Акционим планом за поглавље 23, како би се обезбедило стварање ефикасног и стручног јавног бележништва.

Наведено је у излагању да је тумачење појединих законских одредби различито од стране јавних бележника и судија. Догађа се да постоје и различите судске одлуке поводом истог питања. Приликом провере садржине правног посла и провере документације запажено је различито тумачење суда који умањује улогу бележника и јавних бележника који под притиском одговорности за тачност података у промету понекад одлазе у другу крајност.

Етички кодекс јавних бележника који је усвојен 26. јуна 2016. године на Скупштини Јавнобележничке коморе Србије, наводи да јавни бележници обављају делатност на пољу превентивне правде чија се корист и неопходност у друштву мери степеном савесности, одговорности и стручности сваког бележника понаособ.

Друштво засновано на владавини права захтева пре свега правну сигурност и извесност обављања правних послова, те јавни бележник има високи степен професионалне одговорности.

Јавни бележник јавним деловањем доприноси владавини права, законитости и правичности, али и заштити јавног поретка. У вршењу делатности јавни бележник је одговоран за савете које је дао или пропустио да да, као и за радње које је предузео или пропустио да предузме. За свој рад одговара у складу са законом.

Јавни бележник је дужан да темељно и у потпуности утврди захтеве странака, да одабере правну форму која у највећој мери одговара намерама странака и да обезбеди законитост и правилност те форме, те мора да да странкама сва потребна објашњења и упозорења, узевши у обзир све околности случаја, како би биле свесне могућих правних последица предузетих радњи. Не сме да ускрати предузимање радњи за које је овлашћен, осим када је законом друкчије прописано. Приликом вршења делатности не сме да делује ни у корист ни на штету појединих странака, већ је дужан да се стара о правилној примени прописа. Он је дужан да приликом сачињавања јавнобележничких записа поучи странке о правним последицама сачињавања таквог записа. Дужан је да утврди праву намеру странака, да разјасни право чињенично стање и да поучи странке о правном домашају правног посла који предузимају у форми јавнобележничке исправе.

Надзор над јавнобележничком делатношћу врше министарство надлежно за правосуђе, надлежни **суд** и Комора, према члану 13. Закона о јавном бележништву („Сл. гласник РС”, бр.

Јавни бележник у свом решењу тврди да је према подацима пореске управе тржишна вредност непокретности четири милиона динара. Према ст. 3. тржишну вредност из ст. 2. члана 5. Јавнобележничке тарифе јавни бележник може да утврди, између осталог, на основу података надлежних органа као што је процена вредности пореске управе за конкретну или сличну ствар. Не улазећи у то да ли је јавни бележник и на који начин прибавио процену тржишне вредности предметних некретнина, и да ли се та вредност односи на конкретну непокретност или на сличну ствар, а с обзиром на то да се иста не налази у списима предмета, по становишту овог суда свакако је потребно најпре разликовати тржишну од процењене вредности. Наиме, пореска управа може утврдити једино тржишну вредност непокретности, и то на основу вредности квадратних метара непокретности на конкретном подручју, посебно за сваку некретнину. Међутим, процењена вредност некретнине која је по налажењу овог суда једино меродавна у овом конкретном случају, свакако је нижа од тржишне вредности јер иста зависи од више фактора, а пре свега од општег стања на тржишту непокретности, те од односа понуде и потражње. Како се у конкретном случају ради о уговору о поклону са апстрактном вредношћу, јавни бележник је приликом утврђивања награде за солемнизацију уговора требало да има у виду **процењену**, односно, другим речима **реалну вредност некретнине**, сагласно поменутим одредбама закона.

(Решење Основног суда у Сенти, посл. бр. Р3-17/2015 од 4. 5. 2015)

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

– ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ –

Прописи.нет нуде преко 200.000 докумената – прописа, судске праксе (преко 40.000 сентенци), службених мишљења надлежних министарстава, модела уговора и образаца из свих области, коментара прописа врхунских стручњака. Ту су и калкулатори камата и судских такси, бројне актуелности и много тога још, у јединственом, дневно ажурном интернет издању, с међусобно повезаним документима. Прописи.нет функционишу без икакве инсталације, имају бесплатан мејл сервис који прати све промене из области пословања које корисник одабере и доставља му их на мејл. Комфор, тачност и брзина, прегледни менији и једноставно коришћење расположиви су свима у било које доба дана и с било које локације у земљи и свету.

Пратите нас путем интернета на адреси: www.propisi.net

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Поступак обезбеђења

Поступак обезбеђења има значајну улогу у правном животу и представља заједнички термин за различита средства обезбеђења о којима ће бити речи у овом тексту

Дејан Обренић

дипломирани правник с вишегодишњим искуством у извршном поступку

sudski.postupci@legeartis.rs

Из самог назива Закона о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, 106/2015 и 106/2016) произлази да је то закон којим се поред извршног поступка уређује и поступак обезбеђења потраживања, али овај други аспект ЗИО-а се често пренебрегава и ретко му се придаје значај барем приближан оном који ужива извршни поступак. У прилог овоме говори и чињеница да се одредбе новог закона којима се уређује поступак обезбеђења не разликују много од одредби претходног ЗИО-а, као да ни законописци нису хтели да се нарочито посвете овом делу закона. Супротно малој количини пажње која му се даје у правничким дискусијама, поступак обезбеђења има значајну улогу у правном животу и од њега неретко може да зависи успешност неког другог правног поступка, најчешће поступка извршења.

Поступак обезбеђења по својој природи представља акцесорни поступак који не постоји ради себе, већ за циљ има да обезбеди потраживање извршног повериоца, о чијој основаности и испуњењу се одлучује или ће се одлучивати у неком другом правном поступку који се води упоредо са поступком обезбеђења, или ће се тек водити по његовом окончању. Поступак обезбеђења је хетероген појам и заправо представља заједнички термин за различита средства обезбеђења као скупове правних радњи којима је заједничко то што се њима обезбеђује неко потраживање и што се воде по истим општим правилима поступка, али се разликују по врсти потраживања која се њима обезбеђују, по предметима обезбеђења, као и по тренутку када се спроводе у односу на правни поступак који ће бити главни поступак за заштиту или наплату потраживања које се обезбеђује. Тако закон одређује да постоје следећа средства обезбеђења:

1. стицање заложног права на непокретности и покретној ствари по споразуму странака;
2. стицање заложног права на непокретности и покретној ствари;
3. претходне мере; и
4. привремене мере.

1. Општа процесна правила поступка обезбеђења

За свако од наведених средстава обезбеђења постоје одређена, за њега карактеристична, правила поступања, али се уједно сва она воде на основу истих општих правила којима се уређује начин покретања поступка обезбеђења, правила вођења поступка, правни лекови и сл. Са друге стране, када су у питању општа правила поступка обезбеђења, она се у највећој мери сходно примењују из поступка извршења. Ово се односи на поступак подношења предлога за обезбеђење, доношење решења о обезбеђењу, поступање судова и јавних извршитеља у поступку обезбеђења, затим на систем правних лекова, процесну терминологију и уопште на дух поступка који је пренет из поступка извршења. Оправдан разлог за сходну примену правила извршног поступка постоји у чињеници да поступак обезбеђења заправо представља неку врсту припреме за поступак извршења онда када се још увек нису стекли услови да се покрене извршни поступак, а одређени разлози налажу да се процесним радњама обезбеди потраживање које треба касније наплатити. Услед ове тесне повезаности поступка извршења и поступка обезбеђења, они су у историји наше

привремене мере које су најчешће у пракси и заправо је тешко сетите се неке која би се могла предложити, а да већ није набројана у закону.

Тако закон прописује да се као средство обезбеђења новчаног потраживања може одредити свака мера којом се постиже сврха обезбеђења, а нарочито: **1)** забрана извршном дужнику да отуђи односно оптерети покретне ствари чији је власник и, по потреби, њихово одузимање од извршног дужника и поверавање на чување извршном повериоцу или другом лицу или судском депозиту; **2)** забрана извршном дужнику да отуђи, односно оптерети непокретности чији је власник или друга стварна права која су уписана у његову корист на непокретностима у катастар непокретности, уз упис забележбе забране у катастар непокретности; **3)** забрана дужнику извршног дужника да исплати потраживање или преда ствар извршном дужнику и забрана извршном дужнику да прими исплату потраживања или прими ствар и да њима располаже; **4)** налог организацији за принудну наплату да банкама које воде рачуне извршног дужника, наложи да новчана средства у висини обезбеђеног потраживања пренесу у депозит јавног извршитеља; **5)** налог Централном регистру хартија од вредности да упише забрану отуђења и оптерећења акција извршног дужника и упише забрану извршном дужнику да користи право гласа из акција и располаже њиме; **6)** одузимање готовог новца или хартија од вредности од извршног дужника и њихово полагање у судски депозит, односно код јавног извршитеља.

Одвојено од наведене листе, закон је прописао да ради обезбеђења неновчаног потраживања може да се одреди свака мера којом се постиже сврха обезбеђења, а нарочито: **1)** забрана извршном дужнику да отуђи односно оптерети покретне ствари које су предмет потраживања извршног повериоца и, по потреби, њихово одузимање од извршног дужника и поверавање на чување извршном повериоцу или другом лицу или судском депозиту; **2)** забрана извршном дужнику да отуђи, односно оптерети непокретност која је предмет потраживања извршног повериоца, уз упис забележбе забране у катастар непокретности; **3)** забрану извршном дужнику да предузима радње које могу нанети штету извршном повериоцу и забрану да промени ствар која је предмет потраживања извршног повериоца; **4)** забрана дужнику извршног дужника да преда извршном дужнику ствар која је предмет потраживања извршног повериоца; **5)** налог Централном регистру хартија од вредности да упише забрану отуђења и оптерећења акција које су предмет потраживања извршног повериоца и упише забрану извршном дужнику да користи право гласа из акција и располаже њиме; **6)** налог извршном дужнику да предузме радње потребне да се сачува непокретност или покретна ствар и спречи њихова физичка промена, оштећење или уништење; **7)** привремено уређење спорног односа, ако је потребно да би се отклонила опасност од насиља или веће ненадокнадиве штете.

У вези са привременим мерама је и Регистар судских забрана који је Законом о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, 106/2015 и 106/2016) уведен као нови јавни регистар у нашем правном систему и који садржи податке о привременим мерама донетим пре, у току или после судског поступка, којима се забрањује отуђење односно оптерећење покретних ствари, непокретности или стварних права на непокретностима. Овај регистар води Агенција за привредне регистер у електронском облику и јавно је доступан на њеној интернет страници.

У Регистар судских забрана се уписују следећи подаци: **1)** подаци о привременој мери: назив суда који је донео решење о привременој мери, пословни број и датум решења о привременој мери, садржина и трајање привремене мере; **2)** подаци о извршном дужнику; **3)** подаци којима се одређује непокретност или покретна ствар на коју се привремена мера односи; **4)** подаци о обустављању поступка обезбеђења привременом мером; **5)** други подаци сагласно посебном закону. Наведени регистар је уведен у циљу публиковања мера које оптерећују имовину извршног дужника, како би се избегло отуђење такве имовине од стране извршних дужника, али и заштитила трећа савесна лица. Ова дејства уписа у регистар су наведена и у закону који на помало театралан начин прописује да се од тренутка уписа нико не може позивати на то да није упознат са забраном отуђења односно оптерећења покретне ствари, нити да му нису били познати подаци који су о њој уписани у Регистар.

Накнада нематеријалне штете кроз примену нових закона

– најновија судска пракса – део други

У наставку текста чији је први део објављен у претходном броју нашег часописа, аутори се баве новим објектима судске заштите и новим видовима нематеријалне штете, које ће покушати да приближе читаоцима и да их класификују

Драгана Марчетић
судија Првог основног суда која поступа у парничним предметима, заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји
sudski.postupci@legeartis.rs

Весна Филиповић
судија Првог основног суда у Београду и руководилац Одељења судске праксе у грађанској материји
sudski.postupci@legeartis.rs

НАКНАДА ШТЕТЕ ЗА ПОВРЕДУ ПРАВА НА СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

Суђење у разумном року свакако заслужује посебну пажњу јер је чл. 6. ЕКЉП најчешћи основ за осуђујуће одлуке Европског суда за људска права, донетим против наше земље. Право на суђење у разумном року проклamовано је Уставом, ЕКЉП, а од скора и Законом о суђењу у разумном року. До доношења овог закона судови су о повреди овог права одлучивали на основу одредби Устава. У наредном одељку биће дато неколико примера о поступању судова по овој врсти одштетних захтева.

Повреда права на суђење у разумном року и висина накнаде

Тужиоци потражују тужбеним захтевом од тужене Републике Србије накнаду штете коју су претрпели због повреде права на суђење у разумном року. Наиме, тужиоци су дана 14. 9. 2001. године поднели тужбу суду против тужених АД Р.... друштво и Д. Р. ради накнаде материјалне штете (за подизање надгробног споменика и изгубљено издржавање) и нематеријалне штете (за претрпљене душевне болове због губитка блиске особе), које су претрпели због смрти Д. Ц. – оца тужилаца малолетних И. Ц. и И. Ц. и супруга тужиље В. Ц. Због дужине трајања поступка тужиоци су 2007. године Уставном суду поднели уставну жалбу, те је Уставни суд на седници 17. 12. 2009. године донео одлуку којом је усвојио уставну жалбу тужилаца и утврдио да је у поступку који је вођен пред првостепеним судом повређено право тужилаца на суђење у разумном року, зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава РС, али и право тужилаца на накнаду штете у смислу одредбе члана 90. Закона о Уставном суду, па је наложио надлежним судовима да предузму све неопходне мере како би се парнични поступак по тужби тужилаца окончао у најкраћем могућем року. Након доношења Одлуке Уставног суда, Министарство правде – Комисија за накнаду штете – донело је дана 27. 10. 2010. године Одлуку којом је усвојило захтев тужилаца за накнаду штете и одредило износ од 70.000,00 динара сваком на име накнаде за претрпљене душевне патње због повреде или ускраћивања људског права зајемченог Уставом. Утврђено је како је текао поступак по тужби тужилаца – колико расправа је одржано, а колико није и из којих разлога, у којим временским размацима су расправе заказиване, који докази су изведени,

у пракси основних судова у грађанској материји и поред повећаног броја животних прилика за примену истог. Тај закон у првим члановима регулише и начела оглашавања кроз начело препознатљивости огласне поруке, начело забране злоупотребе поверења, забрану дискриминације и забрану повреде морала. Закон о оглашавању члановима 100–102. регулише судску заштиту ових права кроз прописивање услова за подношење тужбе и привремене мере. У недавној одлуци суда (потврђена пресудом Апелационог суда) досуђена је накнада штете мал. тужиљи чија је фотографија искоришћена за оглас путем плаката, који је био постављен на више десетина локација у Београду без сагласности родитеља као законског заступника, при чему ни мал. тужиља ни њена мајка као зак. заступник, нису биле упознате за чију рекламну кампању (ког правног лица) ће фотографије тужиље бити искоришћене, већ су то сазнале видевши билборде по граду. Накнада за коришћење личног добра је тужиљи досуђена за коришћење личног добра, с обзиром на то да се ради о запису лика на основу кога се може препознати идентитет лица, а такав се запис не може објавити без претходног пристанка лица на које се лично добро односи, а одговорност туженог се огледа у чињеници да је као произвођач огласне поруке користио фотографију тужиље. Наведена пресуда је донета уз позивање на одредбе Закона о оглашавању.

ЗАКЉУЧАК

На крају текста, а из датих примера, може се са приличном сигурношћу закључити да се последњих година у нашем правном и судском систему појавио читав низ одштетних парница које за предмет имају накнаду нематеријалне штете. Ове тужбе су разнородне како у погледу закона и међународних уговора које треба применити, тако и у погледу одлучних чињеница које се морају утврдити. Због тога је класификација поступака дата у овом раду условна, али сматрамо да она може послужити како би се сродни случајеви у пракси лакше препознали. Велика разнородност ових поступака – од којих се неки, као на пример поступци по тужбама ради дискриминације или мобинга, те накнаде штете због повреде права на суђење у разумном року, и не воде по одредбама општег парничног поступка већ по правилима посебних закона – доводи судове у ситуацију да се морају стално прилагођавати и обучавати како би одговорили изазовима који су пред њима. Тек ће се у наредном периоду јасније видети да ли су наше правосудне инстанце успеле да адекватно одговоре на ове новопостављене задатке.

ИНГ-ПРО „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК”

– за 2017. годину –

Штампани часопис „Пословни саветник” представља ново издање са стручним ауторским текстовима из области пореза, рачуноводства, буџетског рачуноводства, пословних финансија и зарада и других примања. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл. Од рубрика у часопису издвајамо:

- **ЗАРАДЕ И ДРУГА ЛИЧНА ПРИМАЊА;**
- **ПОРЕСКИ ПРОПИСИ;**
- **ФИНАНСИЈЕ И РАЧУНОВОДСТВО;**
- **БУЏЕТСКО РАЧУНОВОДСТВО;**
- **ПЛАТЕ И ДРУГА ПРИМАЊА ЗАПОСЛЕНИХ КОД БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА.**

Штампани часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” излази из штампе месечно, на 100 страна. У току године излази 10 бројева и 1 двоброј. Претплатници на штампано издање добијају могућност да писано, путем имејла, добију одговоре на питања у вези с темама које часопис обрађује.

Под слоганом „Будимо на вези” часопис је отворен за сва питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике, а читаоци их могу упутити на адресу главног и одговорног уредника: zeljko.albaneze@ingpro.rs. Такође, претплатници могу и сами предлагати теме које су важне за њихово пословање.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Осврт на измене Закона о тржишту капитала

Ауторка даје осврт на најбитније измене Закона о тржишту капитала, као што су измене које се тичу увођења нових финансијских инструмената и нових дефиниција појмова, и измене одредби које се односе на злоупотребе на тржишту, инсајдерске информације, истраживање тржишта и др.

Снежана Ћусић
дипл. правник

kompanijsko.pravo@legeartis.rs

Важећи Закон о тржишту капитала објављен је у „Сл. гласнику РС", бр. 31/11, 112/15 и 108/16. Овим законом се уређују понуда и трговање финансијским инструментима, тржиште (капитала) и пружање услуга на том тржишту. Уређује се и обелодањивање финансијских података, забрана преварних радњи и евиденција финансијских инструмената, као и статусна питања учесника на тражишту капитала. Последње измене објављене у „Сл. гласнику РС", бр. 108/2016, друге су по реду и ступиле су на снагу почетком јануара 2017. године. **Пуна примена Закона захтева још усклађивање аката Комисије за хартије од вредности** (у даљем тексту: Комисија). У истом гласнику објављене су и измене и допуне Закона о преузимању акционарских друштава.

Циљ и предмет уређивања Закона о тржишту капитала (у даљем тексту: Закон), дефинисани чланом 1. (поглавље I Закона – ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ), нису мењани. Осврт на циљеве Закона је добар увод за причу о изменама јер **последње измене омогућавају темељније остваривање циљева Закона, а то су: заштита инвеститора, обезбеђење праведног, ефикасног и транспарентног тржишта капитала и смањење системског ризика на тржишту капитала. Разлози за измене су и обавеза усклађивања са прописима Европске уније, али и практична потреба приближавања и уједначавања правила са правилима тржишта капитала у другим државама.**

Нови финансијски инструменти

У поглављу ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ допуњен је члан 2. који регулише финансијске инструменте (у даљем тексту: ФИ), и то новим појмовима, односно новим ФИ, тако што се додају робни деривати и кредитни дериват на основу наступања статуса неиспуњавања обавеза. Закон не даје заједничку дефиницију ФИ, већ их у наведеном члану таксативно наводи, а наопштији и заједнички опис ФИ био би да представљају предмет трговања на тржишту капитала.

По дефиницији закона ***робни деривати*** су изведени ФИ који се односе на робу, и морају бити намирени у новцу или, изузетно, физички уколико се њима тргује на регулисаном тржишту, односно МТП. Сличан опис у Закону постоји и за опције, фјучерсе, свопове и остале изведене ФИ (односе се на робу и могу се намирити физички под условом да се њима тргује на регулисаном тржишту, односно МТП). Даље, даје се дефиниција и робе и пратећих појмова у смислу конкретног закона, као: *роба* је било која роба заменљиве природе коју је могуће испоручити, укључујући метале и њихове руде и легуре, пољопривредне производе и енергију; затим *спот уговор за робу* је уговор за испоруку робе којом се тргује на спот тржишту, а која се испоручује одмах након што је извршено намирење у новцу, и уговор о испоруци робе који није ФИ, укључујући термински уговор који се намирује физички; и, коначно, *спот тржиште* као тржиште робе на коме се роба продаје за новац и одмах испоручује након што је уговор намирен у новцу, и друга тржишта на којима се не тргује ФИ. Заправо, робни деривати су били „присутни" у Закону, али не и дефинисани. Пошто се то није урадило посебним

информације, као и када престаје да их поседује. Учесник на тржишту који врши објављивање, чува евиденцију из овог члана у периоду од најмање пет година. И коначно, ближе услове и начин истраживања тржишта и вођења евиденција у смислу овог члана прописује Комисија.

Став 3. већ поменутог члана 83. измењен је тако да се под радњама и поступцима који се сматрају манипулацијама на тржишту, поред заједничког деловања ради доминантног положаја, сматрају и искоришћавање медија изношењем мишљења, и куповина или продаја ФИ не само на почетку трговачког дана већ и пред крај трговачког дана, која има или би могла имати обмањујући утицај на инвеститоре који доносе одлуке на основу објављених цена, укључујући почетне или цене на затварању. **Више није кључно доказати циљ ради довођења инвеститора у заблуду, што се иначе изузетно тешко доказује, већ је довољно да (посматрајући објективно) трговина има или чак само може имати обмањујући утицај на инвеститоре који одлучују на основу објављених цена.**

Спречавање манипулација на тржишту капитала је посебно важно. Трансакција на овом тржишту се не тиче само купца и продавца учесника у конкретној трансакцији. Свака трансакција може изазвати многе и различите последице на трговање и посебно је важно одржати поверење у тржиште и институтције.

Нова овлашћења Комисије за хартије од вредности

Што се Комисије за ХОВ тиче, сада је овлашћена да (члан 93. нови став 10) да захтева од судије да за претходни поступак (истражни) донесе налог да се Комисији обезбеди достављање постојећих записа телефонских позива, размене података које поседују инвестициона друштва, кредитне институције и друга лица над којима Комисија врши надзор и за која постоје основи сумње да су извршила повреде одредаба овог закона о забрани злоупотребе на тржишту. С друге стране, Комисија (члан 94. измењени став 4) информише јавност о изреченим надзорним мерама у вези са кршењем одредаба поглавља VI – ЗЛОУПОТРЕБЕ НА ТРЖИШТУ, и то одмах након обавештења лица на које се одлука о изрицању мере односи, а дужна је (додају се ставови 5. и 6) и да објави податке о врсти и природи повреда одредаба овог закона, док ближе услове у вези са објављивањем тих података Комисија прописује подзаконским актом. Објављене одлуке доступне су јавности на интернет страници Комисије најмање пет година од дана њиховог објављивања. У поглављу ОВЛАШЋЕЊА И НАДЛЕЖНОСТИ КОМИСИЈЕ у члану 275. додаје се: „Уколико је субјект надзора физичко лице које је извршило повреду одредаба поглавља VI – ЗЛОУПОТРЕБЕ НА ТРЖИШТУ, Комисија ће приликом одмеравања новчане казне узети у обзир и вредност обављене трансакције, вредност прибављене имовинске користи, вредност измакле користи или избегнутог губитка насталог услед утврђених повреда, с тим да максимални износ новчане казне не може бити већи од користи прибављене злоупотребом на тржишту."

Нови изузетак

Одељак РЕГУЛИСАНО ТРЖИШТЕ И МТП мења се у члану 122. тако што се додаје став 3. који гласи:

„Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не примењују се на издаваоце 3) стране државе, државни органи, централне банке, међународне и наднационалне институције, као што су Међународни монетарни фонд, Међународна банка за обнову и развој, Међународна финансијска корпорација, као и остале чланице Групације Светске банке, Европска централна банка, Европска инвестициона банка, Европска банка за обнову и развој и остале сличне међународне организације; из члана 2. став 1. тачка 38) подтачка (3) овог закона, а чије се дужничке ХОВ искључују са регулисаног тржишта, односно МТП у складу са актима организатора тржишта."

Поглавља Фонд за заштиту инвеститора; Инвестиционо друштво; Овлашћене банке; Централни регистар; Комисија за хартије од вредности – нису мењана.

У поглављу КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ – кривична дела, привредни преступи и прекршаји – повећане су поједине казне, па се чак предвиђа и кажњавање за покушај и уређује се кажњавање у вези са обавештавањем повезаним са инсајдерском информацијом.

Прекршајна одговорност за наручиоце и понуђаче у јавним набавкама

У тексту који је пред вама дајемо детаљан преглед одредби Закона о јавним набавкама које се односе на прекршајну одговорност наручилаца и понуђача

Драгана Станковић Николић
дипл. правник и сертификовани предавач за обуку службеника за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Прекршајна одговорност за наручиоце и понуђаче прописана је у глави X, под називом *Казнене одредбе*, у којој су посебно побројани прекршаји за наручиоца чланом 169. Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС", бр. 124/2012; 14/2015 и 68/2015), а потом и прекршаји за понуђача у члану 170. овог закона.

Ставом 1. члана 169. Закона о јавним набавкама обухваћено је 11. тачака за које је овим одредбама запрећена новчана казна за наручиоца у распону од 100.000 динара до 1.000.000 динара, односно за одговорно лице наручиоца у износу од 30.000 динара до 80.000 динара.

Тачком 1) става 1. члана 169. Закона о јавним набавкама прописана је радња наручиоца која представља прекршај и то ако наручилац не заштити податке о понуди и понуђачу. Чланом 14. Закона о јавним набавкама прописана је дужност наручиоца да: чува као поверљиве све податке о понуђачима, садржане у понуди, које је као такве, у складу са законом, понуђач означио у понуди; одбије давање информације која би значила повреду поверљивости података добијених у понуди; чува као пословну тајну имена заинтересованих лица, понуђача и подносилаца пријава, као и податке о поднетим понудама односно пријавама, до отварања понуда односно пријава.

Такође је прописано да се неће сматрати поверљивим докази о испуњености обавезних услова, цена и други подаци из понуде који су од значаја за примену елемената критеријума и рангирање понуде. Другим речима: све што се уноси у записник о отварању понуда, односно, све што утиче на бодовање и рангирање понуда, не може се сматрати поверљивим. Међутим, да би наручилац имао обавезу да заштити поверљиве податке, у овој правној ситуацији морају бити испуњена два кумулативна услова и то: да је понуђач поверљиве податке означио у својој понуди, као и то да су подаци такви да се у складу са другим прописом могу означити као поверљиви. Најчешће су то подаци које понуђачи штите ради заштите од радњи нелојалне конкуренције, откривања одређеног пословног процеса или слично. У складу са тим, на пример према члану 1. став 2. Закона о заштити пословне тајне („Сл. гласник РС", број 71/2011), информацијама које се штите као пословна тајна сматрају се нарочито: финансијски, економски, пословни, научни, технички, технолошки и производни подаци, студије, тестови и резултати истраживања, укључујући и формулу, цртеж, план, пројекат, прототип, код, модел, компилацију, програм, метод, технику, поступак, обавештење или упутство интерног карактера и слично, без обзира на који начин су сачувани или компилирани.

Заштиту ових података наручилац посебно мора обезбедити при захтеву за увид у документацију од стране учесника у поступку јавне набавке, сагласно члану 110. Закона о јавним набавкама. Такође, до отварања понуда Законом о

– поступи супротно одредби члана 25. овог закона, која прописује забрану радног ангажовања код добављача.

Такође, једна од честих појава у пракси је пропуштање одређене чинидбе од стране понуђача, која је инкриминисана као прекршај ако понуђач не обавести наручиоца о промени података или ако достави нетачне податке о испуњености услова за учешће у поступку јавне набавке, или даје нетачне податке у погледу стручних референци, или пак, ако као подизвођача ангажује лице које није наведено у понуди и уговору о јавној набавци, супротно одредбама овог закона.

Као прекршај је предвиђено још једно пропуштање чинидбе од стране понуђача – ако на основу одлуке Републичке комисије не надокнади наручиоцу трошкове поступка заштите права.

За наведене прекршаје казниће се и одговорно лице понуђача, односно подносиоца пријаве, новчаном казном од 30.000 до 80.000 динара. За предузетника као понуђача, односно подносиоца пријаве, прописна је казна од 30.000 до 200.000 динара, док је за физичко лице прописана новчана казна у износу од 30.000 до 80.000 динара.

Према члану 84. став 1. Закона о прекршајима („Сл. гласник РС”, бр. 65/2013, 13/2016 и 98/2016) застарелост покретања и вођења прекршајног поступка је годину дана од дана када је прекршај учињен, док према члану 171. Закона о јавним набавкама застарелост гоњења за прекршаје предвиђене овим законом, наступа протеком три године од дана учињеног прекршаја. Оправдано је прописан дужи рок застарелости него што је то предвиђено Законом о прекршајима, имајући у виду да се ради о прекрашајима који су у вези са поступцима јавних набавки, односно који су у вези са јавним финансијама.

Сагласно члану 165. Закона о јавним набавкама Републичка комисија води прекршајни поступак у првом степену за прекршаје прописане овим законом.

Прекршајни поступак пред Републичком комисијом покреће се на захтев Управе за јавне набавке, Државне ревизорске институције, другог овлашћеног органа или по службеној дужности, одмах по сазнању за прекршај.

О изјављеној жалби на првостепено решење одлучује Прекршајни апелациони суд у другом степену.

ИНГ-ПРО ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Електронско издање за праћење јавних набавки

ИНГ-ПРО ЈАВНЕ НАБАВКЕ – електронско издање за праћење јавних набавки – налази се на јавној интернет адреси *www.javne-nabavke.net* и представља издање намењено службама којима је у свакодневном раду неопходно праћење јавних набавки, које се објављују на Порталу јавних набавки, и свих других пратећих докумената, при чему су заинтересоване за једноставан, ефикасан и брз приступ путем интернета, без икаквих поступака ажурирања од стране клијената (ажурира се аутоматски), као и за могућност обавештавања о набавкама које су им потребне и њиховим променама путем имејл-сервиса (директно на ваш имејл).

Разлози за праћење ИНГ-ПРО Јавних набавки:

- **дневно ажуран преглед свих јавних набавки и све пратеће документације;**
- **јединствена претрага свих врста огласа по више различитих критеријума;**
- **за добијање резултата претраге довољан један критеријум претраге;**
- **пријем обавештења на имејл за оне категорије предмета набавки које сами одаберете;**
- **за претплатну цену добијате могућност неограниченог праћења свих категорија и свих типова ЈН;**
- **евиденција свих измена постојећих јавних набавки, што омогућава њихово једноставно праћење;**
- **преглед базе победника тендера са информацијама у ком поступку јавне набавке је одређени понуђач победио;**
- **преглед листе ЈН УЖИВО која се ажурира свака два минута, и на којој се налазе најновије јавне набавке које још нису прошле процес редакцијске обраде.**

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Проблеми јавних набавки у здравству

У тексту који следи аутор се бави проблемима у јавним набавкама медицинских средстава, потрошног медицинског материјала и лекова, које спроводи здравствени сектор, као и ставовима и одлукама Комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки у овом сектору

Јасмина Миленковић, дипл. правник, члан Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки
budzeti@legeartis.rs

Поред мањкавости које се јављају у свим поступцима јавних набавки, од којих су неке учестале, а има и оних специфичних и нових ситуација које карактеришу све поступке јавне набавке (дакле нису везане за неки одређени предмет), у јавним набавкама које спроводи здравствени сектор уочавају се одређени проблеми који прате управо јавне набавке које имају за предмет медицинска средства, потрошни медицински материјал и лекове. Како је Републичка комисија за заштиту права у донетим одлукама у овом сектору заузела одређене ставове, циљ овог чланка је да вас упознамо са истим како би учесници поступка – потенцијални понуђачи – било да су у питању наручиоци било заинтересована лица – знали како да поступе у тим ситуацијама.

Везано за **обавезан услов за учешће – прописан одредбом члана 75. став 1. тачка 5. ЗЈН-а** који прописује да понуђач мора доказати да има важећу дозволу надлежног органа за обављање делатности која је предмет јавне набавке, ако је таква дозвола предвиђена посебним прописом – пре свега је потребно испитати и правилно утврдити да ли је конкретан предмет јавне набавке медицинско средство, те да ли је следствено томе потребно за исто тражити Решење Агенције за лекове и медицинска средства и дозволу за промет коју издаје Министарство здравља, а који гласе на конкретног понуђача. Наиме, не мали број наручиоца креће у поступак јавне набавке и сачињава конкурсну документацију а да претходно ову чињеницу није правилно испитао и утврдио. Одредбама конкурсне документације се само преписују поменуте одредбе члана 75. став 1. тачка 5. ЗЈН-а, као и одредба члана 77. став 1. тачка 5. ЗЈН-а која прописује доказ за испуњеност овог услова у виду важеће дозволе за обављање одговарајуће делатности, издате од надлежног органа. Оваквим поступањем се понуђачи препуштају да сами, на основу сазнања која имају или на основу мишљења које прибаве од поменуте Агенције за лекове и медицинска средства, утврде да ли је конкретан предмет јавне набавке медицинско средство, те да сходно томе доставе дозволу за исто. У пракси ово усложњава поступак стручне оцене понуда будући да све што није јасно тражено од понуђача, не може бити разлог за неприхватљивост понуде, те уколико је спорно да ли су понуђачи морали да доставе решење о упису медицинског средства у Регистар АЛИМС-а, то јест да ли је понуђено добро уопште медицинско средство, наручиоци би тек у фази стручне оцене понуда морали исту околност правилно да утврде (обраћањем АЛИМС-у), што води пролонгирању започетог поступка јавне набавке, што пак није у интересу ни наручиоца ни учесника поступка. У пракси су у вези са изложеним запажене ситуације да су се понуђачи обраћали АЛИМС-у са питањем да ли је конкретно добро медицинско средство, али су од истог добијали различите одговоре, те је примера ради, при набавци медицинске опреме за службу трансфузије коју је спроводио

наручиоца да исте конце користи за одређене високоризичне захвате, као и несумњиву стручну аргументацију која је говорила о предности ове облоге, не може се утврдити да је овакво поступање супротно одредбама ЗЈН-а. Након ове набавке и Клинички центар Србије је набављао хируршке конце у којима је за одређене партије такође поставио захтев да хируршки конци буду обложени триклосаном, те је уз сличну аргументацију наручиоца који је образлагао своје мотиве за оваквим поступањем, Републичка комисија одбила захтев за заштиту права којим је такво поступање оспорено *(Решење Републичке комисије, бр. 4-00-263/2016 и 4-00-717/2016)*. Притом треба напоменути да ове одлуке не треба интерпретирати тако да је у свакој јавној набавци хируршких конаца оправдано овакво поступање будући да се хируршки конци користе у различитим оперативним захтевима, те да је овакво поступање поменутих наручилаца било везано за високоризичне хируршке захтеве, као и за њихову аргументацију којом су образлагали своје објективне потребе у таквим врстама интервенција.

И на крају, везано за потрошни медицински материјал, конкретно за јавне набавке хируршких конаца, треба напоменути једну специфичну одлуку Републичке комисије. Наиме, реч је о набавци хируршких конаца коју је спроводио Институт за кардиоваскуларне болести „Дедиње", а која је оспорена од стране понуђача Ако – Мед, када је поменути подносилац захтева указивао да је дискриминаторски захтев наручиоца да понуђени хируршки конци морају имати ФДА сертификат. Наручилац је поменути захтев правдао већом гаранцијом квалитета од ЦЕ сертификата, односно указивао је да је настојао да обезбеди најбоље услове за рад. Притом, захтев за истим сертификатом је постављен само у одређеним партијама где постоји потреба за „финим" концима који се користе за оперативне захвате на срцу, крвним судовима, уградњи валвула, коронарних бајпаса, односно високоризичној кардиохирургији. Такође, наручилац је указивао да имају бољу базу вигиланце од домаћег АЛИМС-а, да га има осам понуђача у нашој земљи, да међу њима има хируршких конаца чак и пореклом са Далеког Истока. Републичка комисија је уз наведену аргументацију наручиоца утврдила да захтев за поменутим ФДА сертификатом који се издаје у Америци (и који је аналоган решењу АЛИМС -а у нашој земљи), има у оспореним партијама своје оправдање, и да се не може оценити ни дискриминаторским, као ни супротним начелу конкуренције у поступцима јавних набавки *(Решење Републичке комисије бр. 4-00-693/2016)*.

Од како је престало спровођење централизованих јавних набавки хемодијализе, већ су клинички центри и болнице почели сами за своје потребе да спроводе ове набавке, учесталији су захтеви за заштити права и у овој области. Често је било спорно да ли понуђени материјал за хемодијализу има компатибилност са апаратима које поседује наручилац, а с тим у вези је било важно предвидети релевантан доказ путем кога се ова карактеристика може утврдити. Тако наши наручиоци као доказ компатибилности предвиђају изјаву произвођача апарата, тј. његовог овлашћеног представника, стручно мишљење АЛИМС-а, декларацију о усаглашености произвођача реагенаса, декларацију на паковању – да је употребљиво на конкретном апарату *(Решење Републичке комисије бр. 4-00-188/2016)*. Такође, најчешће оспораване техничке карактеристике су да средства за хемодијализу не поседују заштиту од продора крви у хемодијализни апарат, као и да ли имају дилуционе наставке или, на пример, да ли захтевана два стандарда (ЕН 1283 и ИСО 8637) имају све перформансе дијализатора *(Решење Републичке комисије, бр. 4-00-101/ 2016 и 4-00-102/2016)*.

Као неосновани су оцењени наводи везани за **преференцијал Фрезенијуса** (произвођач: Немачка, производно место: Вршац Србија), као и да је наручилац дужан да им да преференцијал и кад немају у понуди Потврду Привредне коморе о домаћем пореклу, уз аргумент да је „општепознато да је реч о домаћем произвођачу" *(Решење Републичке комисије бр. 4-00-324/2016)*.

Што се тиче јавних набавки које имају за предмет сервисирање медицинске опреме произвођача Drager, те вишегодишњем „рату" понуђача „Drager Tehnika" и „Медитеран плус", реч је о заиста специфичној теми која захтева посебну анализу како поступања именованих понуђача, тако и наручилаца, као и надлежних органа којима се исти обраћају, а са којима се сусреће Републичка комисија у својим одлукама у овој области.

Нови прописи из области безбедности и здравља на раду

Недавно су ступили на снагу нови прописи у области безбедности и здравља на раду. Овим путем желимо да вас о томе обавестимо и упознамо са њиховом садржином и новинама које доносе

Редакција ИНГ-ПРО

radni.odnosi@legeartis.rs

Уредба о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу оштрих предмета који су медицинска средства у здравственој делатности

(објављена у „Сл. гласнику РС", бр. 101/2016 од 16. 12. 2016. године, а ступила је на снагу 24. 12. 2016)

Укратко о Уредби и њеним одредбама

Примена Уредбе:

Ова уредба примењује се на све запослене у здравственој делатности који обављају рад под непосредном и посредном контролом послодавца, а који у свом раду користе **оштре предмете,** као и на правна лица и предузетнике који на основу уговора обављају услуге повезане са пословима здравствене делатности.

Дефиниција:

Оштри предмети јесу медицинска средства у здравственој делатности која се користе приликом пружања здравствене заштите, којима запослени може да се посече или убоде и која могу да изазову повреду и/или инфекцију, а сматрају се опремом за рад у смислу прописа о безбедности и здрављу на раду.

Обавезе послодавца у складу са Уредбом:

– Послодавац је дужан да за сва радна места у радној околини на којима запослени користе оштре предмете на раду, изврши процену ризика од настанка повреда и/или инфекција и оштећења здравља оштрим предметима са циљем одређивања начина и мера за отклањање или смањење тих ризика.

– Ако се проценом ризика утврди да постоји ризик од повреда и/или инфекција и оштећења здравља оштрим предметима, послодавац је дужан да примени посебне превентивне мере:

- утврди и спроведе поступак за безбедно коришћење и одлагање оштрих предмета и медицинског отпада;
- сведе коришћење оштрих предмета на најмању могућу меру тако што ће обезбедити коришћење медицинских средстава која садрже механизме за заштиту од оштрих предмета;
- забрани да се заштитни поклопци за игле поново користе.

– Када послодавац не може да спречи изложеност оштрим предметима, дужан је да обезбеди примену следећих превентивних мера:

- увођење поступка одлагања оштрих предмета у складу са прописом о управљању медицинским отпадом насталим приликом обављања послова у здравственој делатности и постављањем јасно обележених и технички безбедних посуда за одлагање оштрих предмета и опреме за инјекције за једнократну употребу, што је могуће ближе месту за које је процењено да се оштри предмети користе или се могу наћи;
- развијање кохерентне целокупне политике превенције која обухвата технологију, организацију рада, услове рада, психосоцијалне штетности у вези са радом и утицај штетности повезаних са радном околином;
- оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
- праћење здравственог стања у складу са прописом о превентивним мерама за безбедан и

Млади су лица старости од најмање 15 а највише 18 година, која су у радном односу код послодавца.

Обавезе послодавца у складу са Правилником:

– Потребно је да на свим радним местима у радној околини на којима раде млади, послодавац изврши процену ризика пре почетка обављања послова.

– Ако се у поступку процене ризика утврди да постоји ризик за безбедност, физичко или психичко здравље или развој младих, послодавац је дужан да обезбеди финансијска средства за праћење здравственог стања младих, које се врши као и претходни и периодични лекарски прегледи запослених на радним местима са повећаним ризиком.

– Послодавац је дужан да обезбеди да запослени млади буду у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и мерама за безбедан и здрав рад.

– Послодавац је дужан да обезбеди да млади буду заштићени од свих специфичних ризика за њихову безбедност и здравље, тј. од следећих специфичних ризика за младе:

- излагања штетностима (јонизујуће зрачење, рад у повишеном атмосферском притиску, биолошке штетности, хемијске штетности);
- рада и процеса при раду са канцерогенима или мутагенима;
- производње и руковања уређајима, пиротехничким средствима и другим средствима која садрже експлозиве;
- рада са дивљим или отровним животињама;
- индурстријског клања животиња;
- рада при коме се рукује опремом за производњу, складиштење или примену сабијених, течних или растворених гасова;
- рада са бурадима, цистернама, резервоарима или боцама које садрже опасне материје;
- рада који укључује ризик од рушења;
- рада који укључује опасност од високог електричног напона;
- рада чији темпо одређују машине и који укључује плаћање по учинку.

Забране:

– Забрањено је да се радно ангажују млади на радном месту на којима се обавља рад:

- који је објективно изнад њихових физичких или психолошких способности;
- који укључује штетно излагање опасним материјама које су отровне, канцерогене, изазивају наследна генетска оштећења или оштећују плод, или на било који начин хронично утичу на људски развој;
- који укључује штетно излагање зрачењу;
- који укључује ризик од повреда за које се може претпоставити да их млади не могу препознати или избећи због недовољно пажње коју посвећују безбедности или недостатка искуства или оспособљености;
- у којем постоји ризик за здравље због екстремне хладноће или врућине, или буке или вибрација.

Напомена редакције:

ОБЈАВЉЕНА ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА О НЕУСТАВНОСТИ ОДРЕДБЕ ЗАКОНА О РАДУ

У „Сл. гласнику РС" број 13/2017 објављена је Одлука Уставног суда РС, број I Уз-424/2014, којом се утврђује да одредба члана 179. став 3. тачка 5) Закона о раду („Сл. гласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) није у сагласности са Уставом, тако да је одредба која се односи на отказ од стране послодавца, а која гласи „5) ако његово понашање представља радњу извршења кривичног дела учињеног на раду и у вези са радом, независно од тога да ли је против запосленог покренут кривични поступак за кривично дело", престала да важи дана 24. 2. 2017. године.

Заснивање радног односа

У склопу формата Прописи у пракси који већ неко време можете пратити у нашем часопису, доносимо нека карактеристична мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а која се овом приликом односе на заснивање радног односа

У ПРАВИЛНИКУ О ОРГАНИЗАЦИЈИ И СИСТЕМАТИЗАЦИЈИ ПОСЛОВА, КАО УСЛОВ ЗА ОБАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА МОЖЕ ДА СЕ УТВРДИ ВИШЕ ЗАНИМАЊА У ОКВИРУ ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ И СТЕПЕНА ЗАХТЕВАНЕ СТРУЧНЕ СПРЕМЕ, АЛИ ЈЕ ПОТРЕБНО ДА СЕ ИСТА НАВЕДУ

Члан 24. сш. 2. и 3. Закона о раду („Сл. їласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14)

У вези са питањем „да ли послодавац у правилнику о организацији и систематизацији послова може као услов за обављање послова навести нпр. електротехничар, сва занимања, IV степен стручне спреме", дајемо следеће мишљење:

Члан 24. ст. 2. и 3. Закона о раду („Службени гласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописује да се правилником о организацији и систематизацији послова утврђују организациони делови код послодавца, назив и опис послова, врста и степен захтеване стручне спреме, односно образовања, и други посебни услови за рад на тим пословима, а може да се утврди и број извршилаца. За рад на одређеним пословима, изузетно, могу да се утврде највише два узастопна степена стручне спреме, односно образовања у складу са законом.

Полазећи од наведених одредаба Закона о раду, мишљења смо да у правилнику о организацији и систематизацији послова, као услов за обављање одређених послова може да се утврди више занимања у оквиру одређене врсте и степена захтеване стручне спреме, али је потребно да се иста наведу.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-286/2016-02 од 16. 5. 2016)

ВАЛИДНОСТ УГОВОРА О РАДУ У КОМЕ НИЈЕ САДРЖАН ОПИС ПОСЛОВА НА КОЈИ СЕ ПОСЛОДАВАЦ ПОЗИВА КАО НА РАЗЛОГ ЗА ВИШЕСТРУКО ПОВЕЋАЊЕ ЗАРАДЕ, НИТИ ЈЕ ТАКАВ ОПИС САДРЖАН У АНЕКСУ УГОВОРА О РАДУ

Члан 24. Закона о раду („Сл. їласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14)

У вези са дописом Републичког фонда за здравствено осигурање, којим се указује на „сумњу у валидност правних послова које закључују поједини послодавци са својим запосленима у циљу остваривања права на накнаду зараде за време привремене спречености за рад због компликација или болести у вези са одржавањем трудноће", у смислу одредби Закона о раду („Службени гласник РС", бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14), обавештавамо о следећем:

Чланом 2. Закона о раду прописано је да се одредбе овог закона примењују на запослене који раде на територији Републике Србије, код домаћег или страног правног, односно физичког лица (у даљем тексту: послодавац), као и на запослене који су упућени на рад у иностранство од стране послодавца, ако законом није друкчије одређено (став 1). Такође, одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (став 1).

По питању „да ли се може сматрати валидним уговор о раду у коме није садржан опис послова на који се послодавац позива као на разлог за вишеструко повећање зараде, нити је такав опис садржан у анексу уговора о раду", указујемо да према Закону о раду назив и опис послова представљају елементе уговора о раду. Поред

Такође, ставом 4. истог члана Закона предвиђени су изузеци – случајеви када уговор о раду на одређено време може да се закључи у дужем трајању од 24 месеца (замена привремено одсутног запосленог до његовог повратка, рад на пројекту до његовог завршетка, рад код новооснованог послодавца – најдуже три године, са лицем коме недостаје до пет година за испуњење за старосну пензију – до испуњења услова, са страним држављанином – до истека рока за који важи дозвола за рад).

Послодавац може са истим запосленим да закључи нови уговор о раду на одређено време по истеку рока из става 4. тач. 1–3) овог члана, по истом, односно другом правном основу у складу са овим чланом.

Имајући у виду наведено, сматрамо да са запосленим са којим је закључен уговор о раду на одређено време у трајању до 24 месеца, у смислу члана 37. ст. 1–3. Закона о раду, може да се раскине уговор пре истека тог рока уколико су престали објективни разлози због којих је заснован радни однос. Након тога, са истим лицем може да се заснује радни однос на одређено време ради замене одсутног запосленог у складу са ставом 4. тачка 1. истог члана.

Уколико по том основу након повратка одсутног запосленог и престанка радног односа запосленог на одређено време наступе објективни разлози, у смислу члана 37. ст. 1–3. Закона о раду, са истим запосленим може се закључити уговор о раду на одређено време за преостало време до 24 месеца, не рачунајући период трајања радног односа на одређено време ради замене одсутног запосленог.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-314/2016-02 од 30. 5. 2016)

Напомена редакције:

Мишљења у овом тексту преузета су из *Билтена службених мишљења* Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања бр. 4/2016, који у сарадњи са Министарством издаје компанија Инг-Про доо Београд.

ЈЕДИНСТВЕНО ИЗДАЊЕ НА НАШЕМ ТРЖИШТУ!

БИЛТЕН СЛУЖБЕНИХ МИШЉЕЊА

Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Компанија Инг-Про доо Београд као овлашћени издавач, у сарадњи с Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, објављује Билтен службених мишљења.

Билтен садржи званична мишљења Министарства и ауторске текстове стручних лица из Министарства у вези са радноправном регулативом. Издање је намењено привредним друштвима, јавном сектору, удружењима послодаваца, синдикатима, привредним коморама, образовним институцијама, адвокатима и свима другима који примењују радно право.

Билтен излази четири пута годишње (укупно четири броја годишње – један број квартално).

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Правно схватање о методологији обрачуна новчане накнаде за случај незапослености

У свом правном ставу Врховни касациони суд је заузео став о обрачуну накнаде за незапослене

1. Новчана накнада за случај незапослености, утврђена на начин из члана 69. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, не може бити нижа од 80% нити виша од 160% минималне зараде утврђене у складу са чланом 111. став 2. Закона о раду (принцип бруто зараде).

2. О праву на новчану накнаду одлучује се по правилима управног поступка и против коначног решења се може водити управни спор.

Основни судови у Аранђеловцу, Пријепољу, Нишу и Смедереву доставили су Врховном касационом суду захтеве за решавање спорног правног питања: методологије обрачуна накнаде за незапослене и то да ли се минимална зарада као полазни елемент за обрачун новчане накнаде за случај незапослености, обрачунава као минимална зарада без пореза и доприноса (нето) или минимална зарада са порезом и доприносима који се плаћају из зараде (бруто). Основни суд у Пријепољу је поставио и питање разграничења надлежности управног органа и суда опште надлежности за исплату новчане накнаде по овом основу.

Пред основним судовима у Републици Србији је у току више десетина хиљада спорова корисника новчаних накнада за незапослене против Националне службе за запошљавање, са новчаним потраживањем за накнаду штете на име разлике од примљеног износа накнаде за случај незапослености до износа које корисници овог права сматрају да им припада. Парнице су покретане у периоду након 14. 3. 2012. године, када је Национална служба за запошљавање променила методологију обрачуна минималне накнаде **снижавањем месечних износа, применом бруто принципа обрачуна минималне зараде**. Начин обрачуна је измењен по препоруци Државне ревизорске институције након ревизије завршног рачуна Националне службе за запошљавање за 2010. годину. За математички обрачун евентуално постојеће разлике до припадајуће накнаде, судови немају стручна знања и висину дуга су утврђивали вештачењем преко судских вештака одговарајуће струке. Међутим, методологија обрачуна је у домену примене материјалног права и судске контроле. Услед различитог поступања и одлучивања нижестепених судова у наведеним парничним поступцима, Врховни касациони суд је оценио да су испуњени законски услови из члана 180. Закона о парничном поступку у вези са заузимањем става о спорном правном питању ради уједначавања судске праксе.

Новчана накнада је једно од права из обавезног осигурања за случај незапослености, прописаних чланом 64. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Сл. гласник РС”, бр. 36/09...38/15). О праву незапосленог лица на новчану накнаду и о њеној висини према члану 80. истог закона одлучује се у управном поступку пред Националном службом за запошљавање као првостепеним органом и директором Националне службе за запошљавање као другостепеним органом, а против коначног решења могуће је покренути управни спор.

Редовни правни лекови у кривичном поступку

– део први –

У првом делу овог дводелног текста аутор пише о жалби против првостепене пресуде у кривичном поступку, титуларима права на подношење жалбе и основима за изјављивање жалбе

Никола Пантелић
заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду
sudski.postupci@legeartis.rs

У зависности од става странака или других законом овлашћених лица према судској одлуци коју је изрекао суд нижег степена, кривични поступак предвиђа и могућност поступка по правним лековима који, уколико се употребе, представљају последњу фазу кривичног поступка. Дакле, уколико су овлашћени субјекти незадовољни судском одлуком нижег суда јер сматрају да је она незаконита или неправилна, могу је побијати правним леком и тражити да се она судском одлуком укине или преиначи. Како је употреба правног лека факултативна, она представља право, а не и обавезу овлашћених лица да га користе, па постојање ове фазе кривичног поступка искључиво зависи од њихове воље. Међутим, како постоји могућност да услед многобројних околности одређена судска одлука садржи грешке, установљење правних лекова у служби је и правичности, као и остварења законитости судских одлука, јер омогућава вишим судским инстанцама да исправе евентуалне недостатке садржане у одлукама нижих судова. С обзиром на штету коју може причинити грешка садржана у одређеној судској одлуци, а посебно на права која може угрозити кривична пресуда, право на правни лек је и једно од основних људских права, па њега гарантује и Устав Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 98/2006) који у свом чл. 36. ст. 2. предвиђа да „свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на законом заснованом интересу”.

За разлику од ванредних правних лекова, редовним правним лековима се нападају неправноснажне судске одлуке. Такође, за разлику од ванредних правних лекова, редовним правним лековима се судске одлуке побијају по свим основима, правним и чињеничним.

Глава важећег Законика о кривичном поступку Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014) која се односи на „Поступак по правним лековима”, свој први део (чл. 432 – чл. 469) посвећује редовним правним лековима. Према одредбама Законика постоје три врсте редовних правних лекова који се разликују у односу на врсту и степен одлуке против које се улажу, и то су: 1. жалба против пресуде првостепеног суда; 2. жалба против пресуде другостепеног суда; 3. жалба на решење.

Жалба против првостепене пресуде

Рок за изјављивање жалбе и њено дејство

Када је у питању рок за изјављивање жалбе против првостепене пресуде у редовном кривичном поступку, овлашћена лица жалбу могу изјавити у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде (чл. 432. ст. 1. ЗКП-а). Код скраћеног кривичног поступка који се односи на кривична дела за која је као главна казна прописана новчана казна или казна затвора до осам година, жалба се може изјавити у року од 8 дана од достављеног овереног преписа пресуде (чл.

Календар важења правних аката

Прописи који престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду:

- Закон о изменама и допунама Закона о порезу на додату вредност – објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 108/2016 од 29. 12. 2016. године, ступио је на снагу 1. 1. 2017. године

– одредбе члана 4. овог закона примењиваће се од 1. априла 2017. године, осим одредбе која садржи овлашћење за доношење подзаконских аката, која се примењује од дана ступања на снагу овог закона.

- Правилник о техничким и другим захтевима за котрљајне лежаје – објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 98/2016 од 8. 12. 2016. године, ступио је на снагу 16. 12. 2016. године

– примењује се од 1. 4. 2017, осим члана 16. који се примењује од дана приступања Републике Србије Европској унији.

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о минималним стандардима управљања информационим системом финансијске институције – објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 2/2017 од 13. 1. 2017. године

– ступила је на снагу 21. 1. 2017, а примењује се од 1. 4. 2017.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис

РАДНИ ОДНОСИ

П: *Молим вас да ми помогнете у тумачењу чл. 132. став 6. тачка 1. Закона о основама система образовања и васпитања, а везано за боловање због одржавања трудноће. Прецизније, ако је спроведен конкурс за замену одсутне запослене која се налази на боловању због одржавања трудноће, да ли је потребно поновити конкурс када та иста запослена отвори породиљско боловање?*

О: Овде се ради о боловању преко 60 дана. Још увек важи забрана запошљавања која обухвата и забрану расписивања конкурса за пријем у радни однос на одређено време (преко 60 дана). Министарство је дало прећутну сагласност за пријем у радни однос најпре до 60 дана, а након тога до расписивања конкурса и избора по конкурсу, а најдуже до повратка запослене са трудничког боловања и породиљског одсуства. У случају да је запослена ипак примљена по конкурсу, а мења је друга запослена дуже од 60 дана, може се расписати поново конкурс уколико надлежна Школска управа Министарства просвете то одобри. Није нам познато да је било сагласности за расписивање конкурса у конкретном случају.

П: *Имамо недоумицу да ли и ми као научна установа која се финансира из буџета, али на основу пројеката, имамо обавезу да запошљавамо особе са инвалидитетом или да плаћамо тих 50% просечне зараде по запосленом у Републици Србији. И уколико бисмо били у обавези да плаћамо, коме би требало да уплатимо тај износ?*

О: Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом утврђена је обавеза запошљавања особа са инвалидитетом од стране свих послодаваца у Републици Србији. Обавеза запошљавања утврђена је тако да је послодавац који има од 20 до 49 запослених, дужан да заснује радни однос са једном особом са инвалидитетом. Послодавац који има 50 и више запослених, дужан је да заснује радни однос са најмање две особе са инвалидитетом и на сваких наредних започетих 50 запослених још по једну особу са инвалидитетом.

Послодавац може да изврши обавезу запошљавања на следеће начине:

1) запошљавањем односно радним односом одређеног броја особа са инвалидитетом;

2) учествовањем у финансирању зарада особа са инвалидитетом запослених у предузећу за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом. Послодавац извршава обавезу уплатом средстава за зараде на посебан уплатни рачун буџета Републике Србије, број 840-745126843-22, у износу који не може бити мањи од 50% просечне зараде по запосленом у Републици Србији.

Према томе, ако сматрате да инвалидна лица код вас не могу да раде или немају шта да раде, обавезни сте да плаћате обавезу наведену под бројем 2, за број инвалидних лица која морате запослити према законској обавези. Подсећамо да је у вези са обавезом запошљавања инвалидних лица пореска управа дала Корисничко упутство.

Угоститељ (Врста угоститељског објекта – ресторан) је дужан да:

- на улазу у угоститељски објекат видно истакне пословно име и седиште, као и назив и врсту угоститељског објекта према претежној врсти услуга које се у њему пружају;
- на улазу у угоститељски објекат видно истакне радно време и да се у свом пословању придржава прописаног радног времена;
- на улазу у угоститељски објекат видно истакне ознаку категорије, односно посебног стандарда који се у њему пружа;
- буде евидентиран у Регистру туризма и да у сваком пословном простору, односно месту пословања у ком обавља угоститељску делатност, држи решење о упису у одговарајући регистар и уверење о евидентирању у Регистар туризма;
- у угоститељском објекту одржава просторије и опрему и пружа услуге према прописаним минимално техничким и санитарно-хигијенским условима, као и стандардима за врсту објекта у којој обавља делатност и за категорију која му је одређена решењем министра, односно надлежног органа јединице локалне самоуправе;
- у писаном, говорном или визуелном јавном оглашавању тачно користи врсту угоститељског објекта;
- да истакне цене хране, пића и напитака у ценовницима који морају бити доступни корисницима услуга у довољном броју примерака и на сваком месту где се корисници услужују;
- придржава се истакнутих, односно на другом месту објављених цена;
- за сваку пружену услугу изда прописан рачун;
- утврди нормативе хране и пића које услужује и на захтев корисника услуга омогући увид у те нормативе, као и да услуге пружа у одговарајућој количини и према тим нормативима;
- пружање угоститељске услуге не условљава пружањем друге услуге, односно неким другим условом који је корисник услуга дужан да испуни;
- за угоститељски објекат обезбеди прописане услове у погледу уређаја и опреме за одвођење дима, паре и мириса и других непријатних емисија, ради спречавања њиховог ширења у околину;

Јединица локалне самоуправе може ближе да уреди услове за уређење и опремање угоститељског објекта у зависности од начина услуживања и врсте услуга које се претежно пружају у угоститељском објекту, а који се односе на уређење и опремање уређајима за одвођење дима, паре и мириса, као и других непријатних емисија.

- за угоститељски објекат у којем се емитује музика или изводи забавни програм, обезбеди прописане услове у погледу уређења и опремања, ради обезбеђења заштите од буке;

Јединица локалне самоуправе може ближе да уреди услове за уређење и опремање угоститељског објекта у којима се емитује музика или изводи забавни програм, а којима се обезбеђује заштита од буке.

- за угоститељски објекат, који се налази у стамбеној згради, обезбеди техничке и друге прописане услове, у зависности од начина услуживања и врсте услуга које се претежно пружају у том угоститељском објекту;

Јединица локалне самоуправе може ближе да уреди техничке и друге услове у угоститељском објекту који се налази у стамбеној згради, као и начин обављања угоститељске делатности у зависности од начина услуживања и врсте услуга које се претежно пружају у том угоститељском објекту.

- угоститељску делатност у објекту који се налази у стамбеној згради обавља на прописан начин, у зависности од начина услуживања и врсте услуга које се претежно пружају у том угоститељском објекту;
- обавља делатност са пажњом доброг привредника.

25
ГОДИНА ПОСТОЈАЊА
ИНГ-ПРО

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

ЈАВНА СВОЈИНА И ЈАВНИ ДУГ

- Уредба о допунама Уредбе о условима, начину и поступку располагања грађевинским земљиштем у јавној својини Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 7/2017 од 31. 1. 2017)
- Уредба о поступку за утврђивање права на исплату девизне штедње грађана („Сл. гласник РС”, бр. 8/2017 од 3. 2. 2017)
- Уредба о изменама Уредбе о евиденцији непокретности у јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 13/2017 од 24. 2. 2017)

ПОРЕЗИ, АКЦИЗЕ, ЦАРИНЕ, ТАКСЕ

- Усклађени динарски износи из члана 56б став 2. тачка 1) и став 3. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС”, бр. 7/2017 од 31. 1. 2017)
- Усклађени динарски неопорезиви износи пореза на доходак („Сл. гласник РС”, бр. 7/2017 од 31. 1. 2017)
- Усклађени динарски износи акциза („Сл. гласник РС”, бр. 7/2017 од 31. 1. 2017)
- Усклађени динарски износ из члана 13. став 3. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање годишњим индексом потрошачких цена у 2016. години („Сл. гласник РС”, бр. 7/2017 од 31. 1. 2017)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о пореској пријави за утврђивање пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање самоопорезивањем на приходе од самосталне делатности („Сл. гласник РС”, бр. 7/2017 од 31. 1. 2017)
- Правилник о изменама Правилника о садржају пореског биланса и другим питањима од значаја за начин утврђивања пореза на доходак грађана на приходе од самосталне делатности („Сл. гласник РС”, бр. 7/2017 од 31. 1. 2017)
- Правилник о измени и допуни Правилника о одређивању царинских органа за царињење одређених врста робе или спровођење одређених поступака („Сл. гласник РС”, бр. 7/2017 од 31. 1. 2017)
- Усклађени динарски Износи накнада из јединствене тарифе по којој се наплаћују накнаде за услуге које врши Управа за трезор („Сл. гласник РС”, бр. 7/2017 од 31. 1. 2017)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о врсти, количини и вредности робе на коју се не плаћају увозне дажбине, роковима, условима и поступку за остваривање права на ослобођење од плаћања увозних дажбина („Сл. гласник РС”, бр. 8/2017 од 3. 2. 2017)
- Усклађени износи накнада из члана 32. став 3, члана 40. став 3, члана 45. став 1. тачка 4) и члана 54. став 3. Закона о дувану
- Правилник о изменама и допунама Правилника о облику, садржини, начину подношења и попуњавања декларација и других образаца у царинском поступку („Сл. гласник РС”, бр. 8/2017 од 3. 2. 2017)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о изгледу контролне акцизне маркице, врсти података на маркици и начину и поступку одобравања и издавања маркица, вођења евиденција о одобреним и издатим маркицама и обележавања цигарета и алкохолних пића („Сл. гласник РС”, бр. 9/2017 од 10. 2. 2017)
- Уредба о допунама Уредбе о царински дозвољеном поступању с робом („Сл. гласник РС”, бр. 10/2017 од 14. 2. 2017)

ПОДСТИЦАЈИ, СУБВЕНЦИЈЕ

- Правилник о обрасцу пријаве за доделу средстава подстицаја („Сл. гласник РС”, бр. 7/2017 од 31. 1. 2017)
- Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2017. години („Сл. гласник РС”, бр. 8/2017 од 3. 2. 2017)
- Уредба о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2017. години, који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција („Сл. гласник РС”, бр. 8/2017 од 3. 2. 2017)

КАЛКУЛАТОР КАМАТА У ОКВИРУ ЕЛЕКТРОНСКОГ ИЗДАЊА

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Калкулатор има на располагању две врсте каматних стопа:
дефинисане и моје каматне стопе.

Дефинисане каматне стопе које ажурира Редакција су:

- стопа затезне камате на износ дуга који гласи на динаре;
- стопа затезне камате на износ дуга који гласи на евре;
- референтна каматна стопа;
- есконтна стопа Народне банке Србије;
- индекс потрошачких цена;
- камата за неплаћене и неблаговремено плаћене јавне приходе;
- камата за неблаговремено плаћени царински дуг;
- камата за неблаговремено плаћену казну у царинском поступку;
- затезна камата на дуг који гласи на доларе (износи су у доларима);
- референтна каматна стопа Европске централне банке (ЕЦБ);
- затезна каматна стопа по пресудама Европског суда за људска права
- затезна каматна стопа на дуг који гласи на швајцарски франак
- затезна камата (Црна Гора).

Моје каматне стопе дефинише сваки корисник и прилагођава сопственим потребама.

Обрачуне камате корисници:

- могу сачувати у оквиру базе;
- могу по потреби мењати;
- могу бирати да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата:

- пропорционалном методом;
- комфорном методом;
- јединственом мешовитом методом.

Збирни обрачун камата – обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна) – по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

25
ГОДИНА

ЧЕТВРТ ВЕКА С ВАМА

ИНГ-ПРО

www.propisi.net

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Привредно право

Радни односи и социјално осигурање

Унакрсни поглед